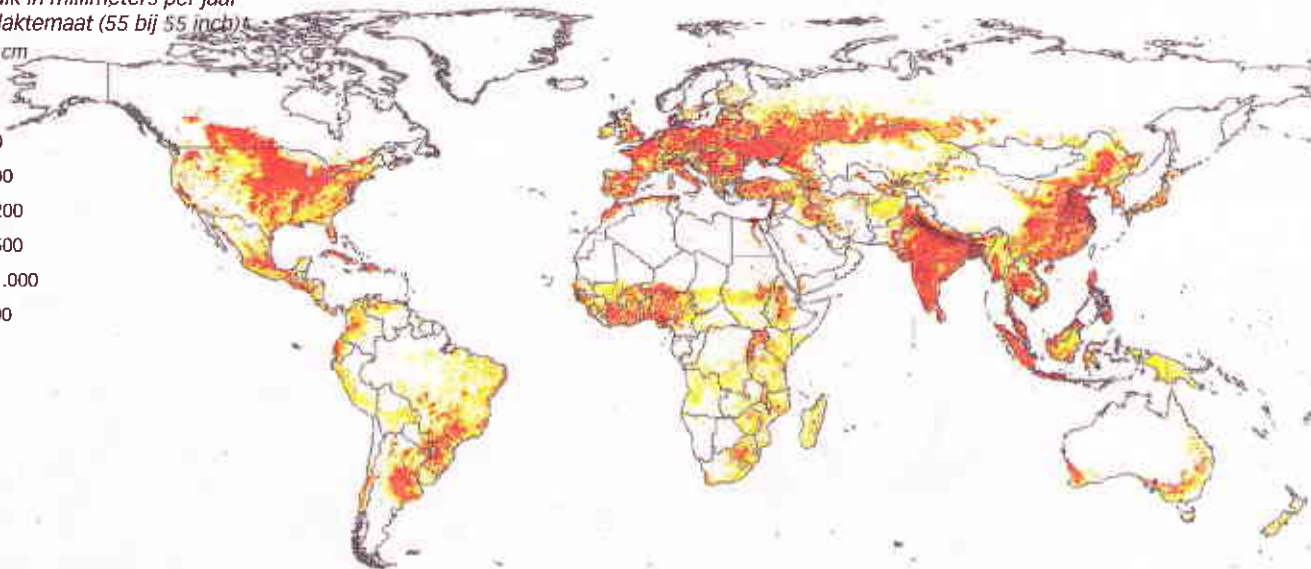
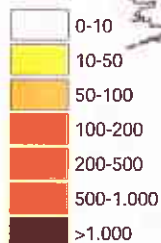

Watervoetafdruk is groot in VS, Europa, India en China

Watergebruik in millimeters per jaar
per oppervlaktemaat (55 bij 55 inch)

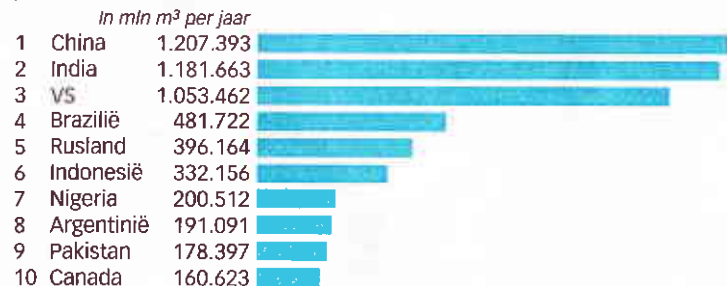
*1 inch=2,54 cm

nb: Kaart niet overal gelijk van schaal

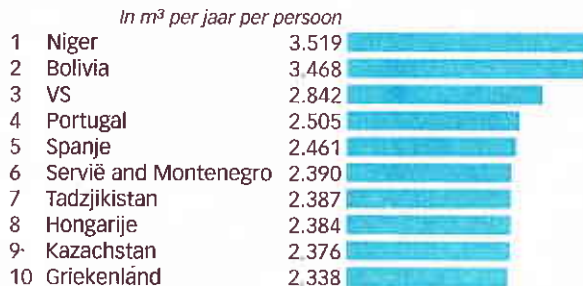
China gebruikt meeste water bij productie

Watervoetafdruk bij de productie,
periode 1996-2005

Voetafdruk van Nigeriaan is het grootst

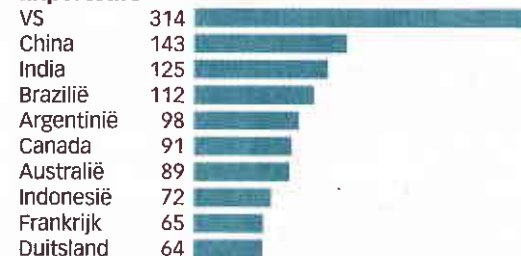
Watervoetafdruk per hoofd van de bevolking,
periode 1996-2005

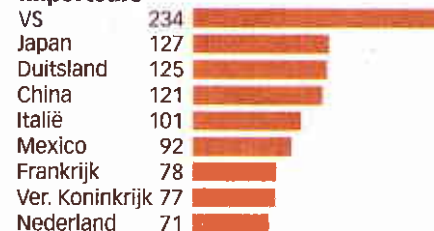
VS im- en exporteert het meest

Import en export van 'virtueel water'
(verwerkt in producten) in miljarden m³ per jaar

Exporteurs

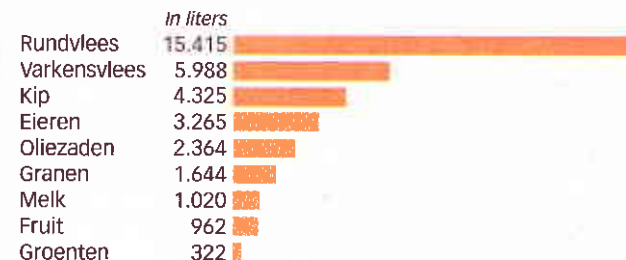

Importeurs

15 duizend liter water voor een kilo vlees

Watergebruik bij het maken van
van 1 kilo product

Het meeste water eten we op

Van onze verslaggever
Maarten Keulemans

AMSTERDAM Van al het water dat we in Nederland gebruiken, komt maar een fractie uit de kraan. Ongeveer 40 procent consumeert de burger in de vorm van vlees en andere dierproducten; nog eens 14 procent zit in industriële producten. Bovendien importeren we het meeste 'water' uit het buitenland.

Dat blijkt uit de nieuwe 'watervoetafdruk van de wereld', die de Twentse hoogleraar watermanagement Arjen Hoekstra deze week publiceerde. Opvallend is dat wereldwijd veruit het

meeste water (92 procent) opgaat aan de landbouw en dat ongeveer een vijfde van al het water dat op de planeet wordt gebruikt, belandt in exportproducten.

Het is weer eens een andere manier om de waterboekhouding van de wereld te bezien, zegt Hoekstra, die de voetafdruk voor de derde keer destilleerde uit tal van economische en ecologische cijfers. 'De watervoetafdruk zet het waterprobleem op een aantal agenda's waar het nog niet stond. Zoals die van consumenten en bedrijven.'

Veel landen hebben grote delen van hun waterverbruik 'geoutsourcet'. Het water wordt wel verbruikt, maar verdwijnt in gewassen, pro-

ducten of dieren, die we daarna consumeren. Zo bezien 'drinkt' de gemiddelde Nederlander jaarlijks haast 1.500 kuub water, meer dan

---

Als het om water gaat, is Nederland een middenmoter

---

een half Olympisch zwembad vol.

Voor water uit de kraan behoort Nederland juist tot de zuinigste ter wereld: zo'n 120 liter water per inwoner per dag, waarvan 55 voor

douche, bad en wastafel, en 34 voor het doorspoelen van de wc.

'Water wordt vaak gezien als een gratis, lokaal ding', zegt Hoekstra, die het begrip watervoetafdruk tien jaar geleden lanceerde. 'Wij laten zien dat water net als olie een wereldgrondstof is. Sommige landen hebben er meer van dan andere. En er wordt veel in gehandeld.' Dat geeft soms problemen: 'De irrigatie van katoen heeft bijvoorbeeld gezorgd voor het droogvallen van het Aralmeer.'

Tussen 1996 en 2005 gebruikte de wereldbevolking per jaar ruim 9 biljoen kubieke meter water. Daarvan ging 27 procent op aan de graanteelt, 22 procent aan vleesproductie

en 7 procent aan zuivelproducten.

De grootste watervoetafdruk per bewoner is, curieus genoeg, van Niger en Bolivia, omdat die landen zeer inefficiënt omgaan met landbouwwater. De Verenigde Staten zijn de derde grootverbruiker, vooral vanwege de grote hoeveelheid water die nodig is voor de consumptie van rundvlees.

De gemiddelde Nederlander is, met de 49ste plaats op de ranglijst van 104 onderzochte landen, middenmoter in waterverbruik. In Europa zijn het Verenigd Koninkrijk, Polen, Finland, Duitsland en Zweden de landen met de kleinste watervoetafdruk. Nederland komt in Europa op de zesde plaats.